

Прокуратура қызметкерлерінің ар-намыс кодексі

**Қазақстан Республикасының прокуратура органдары мен мекемелері қызметкерлерінің ар-намыс кодексін бекіту туралы
Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының 2009 жылғы 13 қазандағы № 1034оа Бұйрығы**

(2011.18.07. берілген өзгерістер мен толықтырулармен)

Қазақстан Республикасының прокуратура органдары мен мекемелерінде қызметтік, әскери және еңбек тәртібін одан әрі нығайту мақсатында, Қазақстан Республикасының «Прокуратура туралы» Заңының **11-бабының 4)-тармақшасына** сәйкес, **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасының прокуратура органдары қызметкерлерінің **ар-намыс кодексі** (прокуратура органдары мен мекемелері қызметкерлерінің әдеп кодексі) (бұдан әрі - Кодекс) бекітілсін.
2. Бағынысты қызметкерлермен оқуды ұйымдастыруды және прокуратура органдары мен мекемелерінің барлық қызметкерлерімен оның талаптарын сақтауды қамтамасыз ету үшін Кодекс Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының құрылымдық бөлімшелерінің басшыларына, Құқықтық статистика және арнайы есепке алу комитетінің төрағасына, Бас әскери прокурорға, Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының жанындағы С.Есқараев атындағы Прокуратура органдары қызметкерлерінің біліктілігін арттыру, заңдылық және құқық тәртібі мәселелерін зерттеу институтының директорына, облыстық және оларға теңестірілген прокурорларға жолдансын.
3. Кодекс мәтіні бір ай мерзімде Қазақстан Республикасының прокуратура органдары мен мекемелерінің ғимараттарында көпшіліктің танысуына қолайлы жерлерге орналастырылсын.

ҚР Бас Прокурорының 2011.18.07. № 64 бұйрығымен 3-1-тармақпен толықтырылды

- 3-1. Прокуратура органына, ведомствасына және мекемесіне қызметке қабылданған адамдар қызметке келгеннен кейінгі бір ай мерзім ішінде осы Кодекспен жазбаша нысанда танысуы тиіс.
4. Қазақстан Республикасы Бас Прокурорының «Прокурорлық этика кодексін бекіту туралы» 2006 жылғы 31 қаңтардағы № 51оа бұйрығының күші жойылды деп танылсын.
5. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Бас прокуратураның құрылымдық бөлімшелерінің және Қазақстан Республикасының прокуратура органдары мен мекемелерінің басшыларына жүктелсін.
6. Осы бұйрық қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

**Қазақстан Республикасының
Бас Прокуроры
Қ. Мәми**

13.10.2009 ж. № 1034 оа

Бұйрығымен бекітілген

Қазақстан Республикасының прокуратура органдары мен мекемелері қызметкерлерінің

АР-НАМЫС КОДЕКСІ

(Прокуратура органдары мен мекемелері қызметкерлерінің қызметтік әдеп ережесі)

Қазақстан Республикасының прокуратура органдары мен мекемелерінде (бұдан әрі - прокуратура органдары) қызмет атқару қоғам және мемлекет тарапынан ерекше сенім білдіру туралы болып табылады және прокуратура органдарының қызметкерлерінің адамгершілігі мен моральдық-этикалық бейнесіне жоғары талаптар қояды.

Прокуратура органдарының қызметкері Қазақстан Республикасы прокуратурасының беделі мен абыройын нығайтуға, қызметтік міндеттерін адал атқаруға, сондай-ақ қызметте және тұрмыста Қазақстан Республикасының прокуратура органдары қызметкерлерінің ар-намыс кодексінің (Прокуратура органдары мен мекемелерінің қызметкерлерінің қызметтік әдеп ережесі) (бұдан әрі - Кодекс) талаптарын және басқа да моральдық-этикалық нормаларды бұлжытпай сақтауға тиіс.

Осы Кодекс «Прокуратура туралы» Қазақстан Республикасының **Заңына**, «Мемлекеттік қызмет туралы» Қазақстан Республикасының **Заңына**, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 3 мамырдағы № 1567 **Жарлығымен** бекітілген Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметшілерінің ар-намыс кодексіне (Мемлекеттік қызметшілердің қызметтік әдеп ережесі), Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 20 мамырдағы № 595 **Жарлығымен** бекітілген Қазақстан Республикасының прокуратура органдарында қызмет өткеру туралы ережесіне және басқа да нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес әзірленген және Қазақстан Республикасының прокуратура органдары қызметкерлерінің міндетті түрде сақтауы тиіс мінез-құлқының негізгі стандарттарын белгілейді.

1. Прокуратура органдарының қызметкерлеріне қойылатын жалпы талаптар

1. Прокуратура органдарының қызметкерлері мемлекет, қоғам және азаматтар алдындағы жауаптылықты сезіне отырып, олар:

1) Қазақстан Республикасының Конституциясын, заңдарын және өзге де нормативтік құқықтық актілерін бұлжытпай сақтауға;

2) Қазақстан Республикасы Президентінің саясатын жақтауға және оны дәйекті жүзеге асыруға, өзінің іс-әрекетімен мемлекеттік биліктің беделін, азаматтар мен қоғамның мемлекет институттарына сенімін нығайтуға ықпал етуге;

3) адамның және азаматтың құқықтарын, бостандықтарын мен заңды мүдделерін, мемлекет және қоғамның, заңды тұлғалардың заңмен қорғалатын мүдделерін сақтау мен қорғауды қамтамасыз етуге, оларды бұзуға бастайтын іс-әрекеттерге жол бермеуге;

4) шығу тегіне, әлеуметтік, лауазымдық және мүліктік жағдайларына, жынысына, нәсіліне, ұлтына, тіліне, дінге қарым-қатынасына, сеніміне, тұрғылықты жеріне және өзге де жағдайларға қарамастан адамның және азаматтың ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеуге;

5) Қазақстан Республикасының, мемлекеттік биліктің және прокуратура органдарының беделін түсіретін іс-әрекеттердің жасалуына жол бермеуге;

6) Қазақстан халқының бірлігі мен елдегі ұлтаралық татулықты нығайтуға жәрдемдесуге;

7) мемлекеттік тілге және басқа тілдерге, Қазақстан халқының салттары мен дәстүрлеріне құрметпен қарауға;

8) жалпы қабылданған адамгершіліктің қағидалары мен нормаларын сақтауға, қызметте және тұрмыста жоғары парасат пен мәдениеттің үлгісі болуға ұмтылуы тиіс.

2. Қызметтік міндеттерін жүзеге асырумен байланысты прокуратура органдарының қызметкерлеріне қойылатын талаптар

2. Прокуратура органдарының қызметкерлері өздерінің қызметтік іс-әрекетінде:

1) өз қызметін адалдық, әділдік және турашылдықпен жүзеге асыруға, прокурорлық қадағалаудың тиімділігін арттыруға, заңдылық пен құқықтық тәртіпті нығайтуға;

2) кез-келген заң бұзушылықтарды, олардың себептері мен жағдайларын анықтауға және жоюға, бұзылған құқықтарды қалпына келтіруге заңмен қарастырылған барлық шараларды қабылдауға;

3) өзінің кәсіби қызметінде мемлекеттік және қызметтік мүдделерді жеке мүддесінен жоғары ұстауға;

4) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтың жасалуына жол бермеуге, сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұруға, кімнен туындағанына қарамастан оның кез-келген көріністеріне төзбеуге;

5) өздеріне мәлім болған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жағдайлары туралы, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға итермелеу мақсатында қандай да бір адамдардың өтініштер білдіру фактілері туралы прокуратура органдарының басшыларына дереу хабарлауға;

6) Қазақстан Республикасының заңдарымен белгіленген тыйым салуларды және шектеулерді, сондай-ақ прокуратура органдарында қызмет атқарумен байланысты талаптарды бұлжытпай сақтауға;

7) мүдделер қақтығысының алдын алуға және реттеп отыруға байланысты Қазақстан Республикасының заңнамасымен көзделген шараларды қабылдауға;

8) мемлекеттік құпиялардың, қызметтік немесе заңмен қорғалатын басқа мәліметтердің жариялануына жол бермеуге, басқа адамдар тарапынан мұндай фактілерді жасаудың жолын кесуге;

9) өтініштерді шынайылықпен, біліктілікпен, төрешілдік пен сөзбұйдаға жол бермей қарауға және Қазақстан Республикасының заңнамасымен белгіленген мерзімде қажетті шараларды қолдануға;

10) әріптестері және басқа мемлекеттік қызметшілер тарапынан қызметтік әдеп нормаларын бұзу фактілерінің жолын кесуге;

11) қызметтік, әскери және еңбек тәртібін сақтауға, Қазақстан Республикасы прокуратура органдары қызметкерлерінің Антына адал болуға, прокуратура органдарының беделін және имиджін арттыруға, өзінің кәсіби ар-намысын қорғауға;

12) қоғам тарапынан сынға ұшырамауға, сынағаны үшін қудалауға жол бермеуге, сын-ескертпелер негізді болған жағдайда оны кемшіліктерін жою үшін пайдалануға тиіс;

13) моральдық-психологиялық тұрғыдан ұстамды және төзімді болуға, субординацияны сақтауға, әріптестерімен тілектестік қарым-қатынаста жүруге, азаматтар және заңды тұлғалармен қарым-қатынас жасауда сыпайылық пен ұқыптылық танытуға;

14) нысанды киім киюдiң тәртібін сақтауға, өзінің сыртқы келбетімен жалпы қабылданған іскерлік әдеп стандарттарына сәйкес келуге тиіс.

3. Прокуратура органдары қызметкерлеріне қызметтен тыс уақытта қойылатын талаптар

3. Прокуратура органдарының қызметкерлері қызметтен тыс уақытта:

1) теріс қоғамдық пікірталас тудыратын әрекеттерге жол бермеуге, олардың атағына нұқсан келтіруі мүмкін мінез-құлықтардан тартынып жүруге;

2) қарапайымдылық танытуға, өзінің лауазымдық жағдайын баса көрсетпеуге және пайдаланбауға;

3) прокуратура органының қызметкері жоғары атағына нұқсан келтіретін кез-келген жеке қарым-қатынастарға бармауға;

4) кәсіби міндетін атқарудың шынайылығы мен мінсіздігіне ықпал етуі мүмкін іскерлік және қаржылық қарым-қатынастардан тартынып жүруге.

4. Ұйымдастыру-билік ету өкілеттігі берілген прокуратура органдары қызметкерлеріне қойылатын талаптар

ҚР Бас Прокурорының 2011.18.07. № 64 бұйрығымен 4-тармақ өзгертілді (бұр.ред.қара)

4. Ұйымдастыру-билік ету өкілеттігі берілген прокуратура органдарының қызметкерлері:

1) бағынысты қызметкерлерге анық орындай алмайтын өкімдер бермеуге және олардан қызметтік міндеттерінің шеңберінен тыс тапсырмалар орындауды талап етпеуге;

2) бағынысты қызметкерлерге қатысты негізсіз тәртіптік жауаптылыққа тартуға, жұмыстан шығаруға, қызметі бойынша жоғарылауда кедергі жасауға, сыныптық шендер мен әскери атақтар беру, аттестациядан өту кезінде кәсіби, іскерлік және жеке қасиеттерін шынайы бағаламау фактілеріне, дәрекілікке, адамдық қадір-қасиетін кемсітуге, жөнсіздікке жол бермеуге;

3) бағынысты қызметкерлерді құқыққа қайшы теріс қылықтар немесе жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормалармен үйлеспейтін теріс қылықтар жасауға мәжбүр етпеуге;

4) бағынысты қызметкерлердің Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамаларын сақтауына жеке бақылауды қамтамасыз етуге, сыбайлас жемқорлықтың көріністерінің алдын-алу бойынша уақытылы және түпкілікті шараларды қабылдауға;

5) қатардағы қызметкерлер арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте белсенді көмек көрсететін бағынысты қызметкерлерді құдалаудан қорғау және оларды ынталандыру шараларын қабылдауға;

6) бағынысты қызметкерлердің осы Кодекстің талаптарын сақтауды қамтамасыз етуге, оның бұзылу фактілеріне қағидаттық тұрғыдан назар аударып, кінәлі адамдардың жауаптылығы туралы мәселені шешуге;

7) бағынысты қызметкерлерді жоғары деңгейдегі жалпы және кәсіби мәдениетке тәрбиелеуге, осы Кодекстің талаптарын бұлжытпай сақтаудың үлгісін көрсетуге тиіс;

8) тікелей қарамағындағы адам жемқорлық қылмыс жасаған жағдайда:

тікелей басшысының, сондай-ақ оны атқарып отырған қызметке тағайындауға ұсыныс берген лауазымды тұлғаның жауапкершілігі туралы мәселені қарастырсын;

9) кадрларды туыстық, жерлестік және жеке берілуі белгілері бойынша іріктеу және орналастыру жағдайына жол берілмесін.

5. Прокуратура органдары қызметкерлеріне көпшілік алдында сөйлеу кезінде қойылатын талаптар

5. Прокуратура органдары қызметінің мәселелері бойынша көпшілік алдында оның басшылары немесе бұған уәкілеттік берілген лауазымды тұлғалары сөйлейді.

Қызметкерлер прокуратура органдарының беделіне нұқсан келтірмей, пікірталасты әдепті түрде жүргізуге тиіс.

6. Прокуратура органдарының қызметкерлері мемлекеттік саясат және қызметтік ісінің мәселелері жөніндегі өз пікірін, егер ол:

1) мемлекет саясатының негізгі бағыттарына сәйкес келмесе;

2) жариялауға рұқсат етілмеген қызметтік ақпараттарды ашатын болса;

3) жеке және заңды тұлғалардың атына әдепсіз сөздер айтудан тұрса, көпшілік алдында білдіруге тиіс емес.

ҚР Бас Прокурорының 2011.18.07. № 64 бұйрығымен 7-тармақ өзгертілді (бұр.ред.қара)

7. Прокуратура органының қызметкерін сыбайлас жемқорлық жасаған деп көпшілік алдында негізсіз айыптаған жағдайда, ол осындай айыптау анықталған күннен бастап бір ай мерзімде бұл айыптауларды теріске шығару, соның ішінде қажет болған кезде сот арқылы теріске шығару шараларын қабылдауы қажет.

6. Қорытынды ережелер

8. Прокуратура органдары қызметкерлерінің осы Кодекстің талаптарын білуі мен сақтауы олардың міндеті және прокуратура органдарында қызмет атқарудың шарты, сондай-ақ олардың іскерлік және моральдық-этикалық қасиеттерін бағалау белгілерінің бірі болып табылады.

9. Прокуратура органдарының қызметкерлері осы Кодексте көзделген талаптарды бұзғаны немесе орындамағаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамаларымен белгіленген тәртіпте жауапкершілікке тартылады.

Қайнар: <http://alm.prokuror.gov.kz/kaz/nka/normativnye-pravovye-akty/prokuratura-kызметкерлерінің-ар-намыс-кодексі>